

فصل ۷

نفت و گاز

مقدمه

آمارهای مندرج در این فصل، از شرکت پخش فرآورده‌های نفتی و شرکت گاز استان دریافت گردیده است. اطلاعات این بخش شامل فعالیت گازرسانی در مناطق شهری و روستایی و مقدار مصرف گاز و فرآورده‌های نفتی و همچنین ظرفیت ذخیره‌سازی فرآورده‌های نفتی می‌باشد که به‌صورت سری زمانی از سال ۱۳۸۵ ارائه شده است. روش تولید آمارها نیز به روش ثبتی می‌باشد. اطلاعات مربوط به شرکت پخش فرآورده‌های نفتی استان در سال ۱۳۹۸ به دلیل محرمانگی اطلاعات اخذ نگردید.

تعاریف و مفاهیم

نفت خام: نفت خام آمیزه‌ای پیچیده از ترکیبات هیدروکربوری است که از مخازن طبیعی نفت در زیرزمین، در بعضی از نقاط دنیا استخراج می‌شود. نفت خام به‌طور عمده، متشکل از ترکیبات اشباع و غیر اشباع هیدروکربورهای آلیفاتیک و بعضاً آروماتیک می‌باشد. بجز هیدروژن و کربن که دو عنصر اصلی تشکیل‌دهنده نفت خام به شمار می‌روند، عناصر دیگری مانند ازت، اکسیژن، گوگرد و فلزهایی چون نیکل، سدیم، وانادیم و آهن به مقدار کم در آن وجود دارند. به همین جهت، نفت خام از نظر ویژگی‌های فیزیکی و شیمیایی بسیار متغیر است.

نفت سفید: نفت سفید برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربور پارافینی، نفتینی و آروماتیکی می‌باشد. این فرآورده به‌عنوان سوخت گرمایشی و سوخت مراکز حرارتی به کار می‌رود و یکی از مواد اصلی تشکیل‌دهنده سوخت جت است.

نفت کوره: نفت کوره از بازمانده تقطیر نفت خام در برج‌های تقطیر پالایشگاه به دست می‌آید. این فرآورده به‌سبب دارا بودن هیدروکربورهای سنگین، به آسانی

نمی‌سوزد و یکی از سوخت‌های عمده کشتی‌ها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاه‌های برق به شمار می‌رود. **نفت گاز:** نفت گاز فرآورده‌ای است که بعد از برش نفت سفید به‌دست می‌آید و به عنوان سوخت ماشین‌آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تعدادی از وسایل نقلیه عمومی و تأسیسات حرارتی به کار می‌رود.

بنزین موتور: بنزین موتور آمیزه‌ای است از هیدروکربورهای به‌طور عمده حلقوی و ایزومره با نسبت‌های متفاوت که برای افزایش درجه آرام‌سوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می‌شود.

سوخت جت: به‌عنوان سوخت موتورهای جت جنگی و مسافری به کار می‌رود که برحسب میزان امتزاج نفت سفید مرغوب با سایر فرآورده‌های نفتی سبک (نفتا)، به صورت انواع مختلف تولید می‌شود و با اضافه کردن مواد افزودنی به منظور کاهش خوردگی و نقطه انجماد و ...، تکمیل می‌گردد و در استانداردهای بین‌المللی به نام‌های JP4 و ATK معروف است.

گاز غنی (طبیعی): گاز تولیدی از منابع نفتی و گازی را گاز طبیعی یا غنی می‌گویند که به صورت "کلاک"، "همراه با نفت" (مانند گاز منطقه آغاچاری) و "مستقل" (نظیر ذخایر گاز سرخس و سرخون) قابل دسترسی می‌باشد.

گاز سبک: گاز غنی (طبیعی) پس از طی مراحل جداسازی و پالایش، به گاز سبک تبدیل می‌شود. منظور از جداسازی، جداکردن مایعات و میعانات گازی از گاز غنی است.

گاز مایع: گاز مایع مخلوطی است از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف، نسبت حجمی این دو ماده در مخلوط تغییر می‌یابد و در تحت فشاری حدود ۱۰۰ تا ۱۱۰ پوند بر اینچ مربع، به صورت مایع درمی‌آید.

تزریق گاز: به منظور حفظ مخازن نفت کشور و بهره‌برداری بهینه از آن‌ها، اقدام به عمل تزریق گاز و یا آب به مخازن مذکور می‌گردد.

مشترک گاز: عبارت از شخص حقیقی یا حقوقی است که طبق روش پذیرش متقاضیان گاز، پس از تحویل مدارک مورد نظر و پرداخت حقوق و هزینه‌های متعلقه، مشخصات او در دفتر پذیرش اشتراک ثبت شده و شماره اشتراک به وی اختصاص یافته باشد.

مصرف‌کننده گاز: به مشترکانی اطلاق می‌شود که جریان گاز آن‌ها پس از طی مراحل اشتراک‌پذیری، راه‌اندازی شده باشد.

انشعاب گاز: به خطوطی که برای ارسال گاز از خطوط انتقال، خطوط تغذیه و شبکه تا ایستگاه اختصاصی مشترک نصب می‌شود، انشعاب گاز اطلاق می‌گردد.

سوخت: سوخت شامل: پروپان، بوتان، پنتان پلاس، پنتان، بنزین پیرولیز، رافینیت C4، رافینیت C6، C.F.O و MTBE

گزیده اطلاعات

از مجموع ۲۷ شهر استان تا پایان سال ۱۳۹۸، ۲۴ شهر آن گازرسانی شده که آمار حاکی از برخورداری حدود ۹۹ درصدی جمعیت شهرهای استان از نعمت گاز طبیعی دارد. از مجموع ۳۰۵۱ آبادی دارای سکنه استان تا پایان سال ۱۳۹۸، ۱۷۰۹ روستا گازدار شده‌اند که ۵۶ درصد روستاها را شامل می‌شود و نسبت به سال ۱۳۹۷، حدود ۸ درصد افزایش داشته است. تعداد کل انشعابات گاز استان بیش از ۲۶۲ هزار انشعاب بوده که نسبت به سال ۱۳۹۷، ۴/۶ درصد افزایش یافته است. تعداد مصرف‌کنندگان گاز بیش از ۵۵۶ هزار مشترک بوده که ۹۵/۵ درصد آن مصرف‌کنندگان خانگی بوده‌اند. میزان مصرف گاز طبیعی ۱۹۰۸/۷ میلیون مترمکعب بوده است که نسبت به سال قبل ۸/۲ درصد افزایش داشته است.

۷-۱- مصرف انواع فرآورده های نفتی

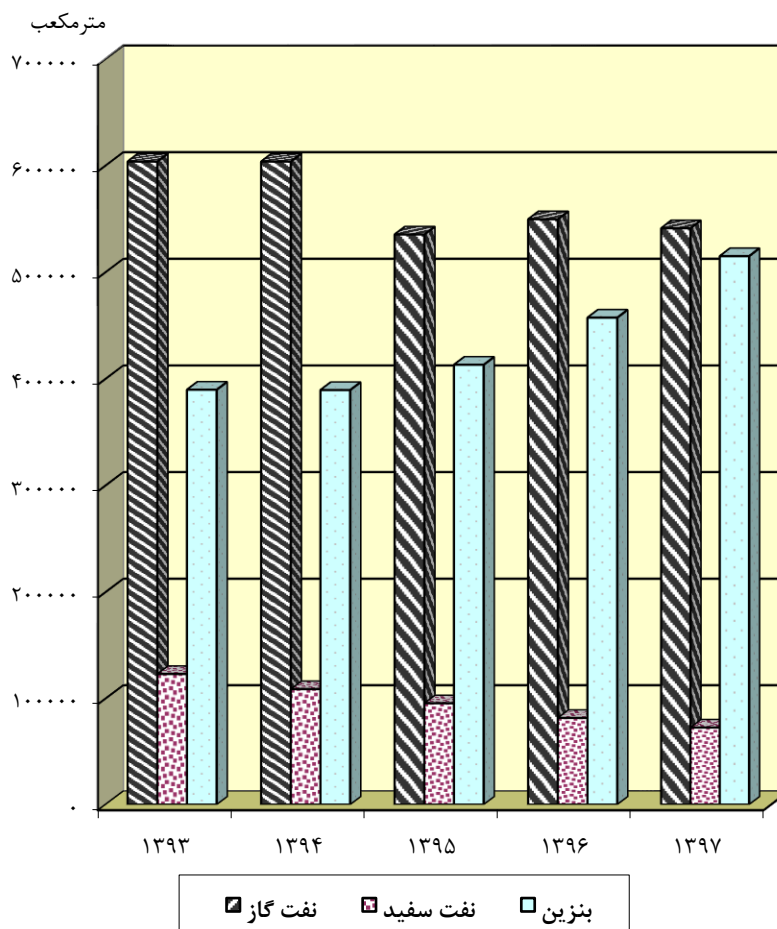
سال و شهرستان	گاز مایع (تن)	سوخت های هواپیما (متر مکعب)	بنزین (متر مکعب)	نفت سفید (متر مکعب)
۱۳۸۰.....	۵۵۸۳۹	۵۷۲	۲۲۷۰۸۰	۲۷۲۷۵۴
۱۳۸۵.....	۵۰۲۸۳	۹۵۷	۴۳۵۵۷۶	۲۰۹۲۳۳
۱۳۹۰.....	۳۹۷۷۴	۲۴۷	۳۴۴۰۳۰	۱۸۴۸۶۶
۱۳۹۴.....	۵۳۴۸۷	۱۳۱۷	۳۸۹۴۹۷	۱۰۸۹۴۱
۱۳۹۵.....	۵۲۶۶۲	۹۹۲	۴۱۳۲۳۴	۹۵۵۵۹
۱۳۹۶.....	۴۴۸۹۹	۱۴۹۳	۴۵۷۴۲۲	۸۱۷۰۸
۱۳۹۷.....	۴۰۶۴۷	۸۴۷	۵۱۵۰۸۴	۷۲۶۴۷
۱۳۹۸.....	***	***	***	***
ازنا.....	...	...	...	...
الیگودرز.....	...	...	...	...
بروجرد.....	...	...	...	...
پلدختر.....	...	...	...	...
چگنی.....	...	...	...	...
خرم آباد.....	...	...	...	...
دلفان.....	...	...	...	...
دورود.....	...	...	...	...
رومشکان.....	...	...	...	...
سلسله.....	...	...	...	...
کوهدشت.....	...	...	...	...

۷-۱- مصرف انواع فرآورده های نفتی (دنباله)

سال و شهرستان	نفت گاز (متر مکعب)	نفت کوره (متر مکعب)	روغن های موتور و صنعتی (متر مکعب)	قییر (تن)	سایر فرآورده ها
.....۱۳۸۰	۵۱۶۶۵۳	۲۱۱۵۶۸	۹۷۴۴	۲۹۱۳۷	۵
.....۱۳۸۵	۵۳۸۱۴۳	۱۱۹۲۵۵	...	...	.
.....۱۳۹۰	۵۵۲۸۰۸	۸۳۳۲۲	...	...	.
.....۱۳۹۴	۵۴۸۶۲۸	۵۲۲۹	.	.	.
.....۱۳۹۵	۵۳۵۳۹۰	۱۵۲۹۸	.	.	.
.....۱۳۹۶	۵۴۹۶۹۱	۶۰۳۲	.	.	.
.....۱۳۹۷	۵۴۱۲۶۴	۶۷۱۷	.	.	.
.....۱۳۹۸	...	...	...	...	...
ازنا.....	...	...	...	...	...
الیگودرز.....	...	...	...	...	...
بروجرد.....	...	...	...	...	...
پلدختر.....	...	...	...	...	...
چگنی.....	...	...	...	...	...
خرم آباد.....	...	...	...	...	...
دلفان.....	...	...	...	...	...
دورود.....	...	...	...	...	...
رومشکان.....	...	...	...	...	...
سلسله.....	...	...	...	...	...
کوهدهشت.....	...	...	...	...	...

مأخذ - شرکت پخش فرآورده های نفتی استان لرستان.

۷-۱- مصرف فرآورده‌های نفتی در استان

منبع: جدول ۷-۱

۷-۲- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی

تعداد جایگاه			مخازن مواد سوختی		سال و شهرستان
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت (متر مکعب)	تعداد	
۲۵	۶	۳۱	۱۳۲۱۰۶	۲۸	۱۳۸۰
۳۹	۵	۴۴	۶۸۲۶	۱۵۰	۱۳۸۵
۵۹	۵	۶۴	۹۴۵۱	۲۱۰	۱۳۹۰
۶۸	۵	۷۳	۱۰۷۷۶	۲۳۳	۱۳۹۴
۷۶	۳	۷۹	۱۱۱۸۱	۲۳۹	۱۳۹۵
۷۹	۲	۸۱	۱۱۶۸۴	۲۵۰	۱۳۹۶
۸۱	۰	۸۱	۱۱۳۲۴	۲۶۰	۱۳۹۷
۸۱	۰	۸۱	...	...	۱۳۹۸
۴	۰	۴	...	...	ازنا
۷	۰	۷	...	...	الیگودرز
۱۲	۰	۱۲	...	...	بروجرد
۵	۰	۵	...	...	پلدختر
۱	۰	۱	...	...	چگنی
۲۸	۰	۲۸	...	...	خرم آباد
۳	۰	۳	...	...	دلفان
۸	۰	۸	...	...	دورود
۱	۰	۱	...	...	رومشکان
۴	۰	۴	...	...	سلسله
۸	۰	۸	...	...	کوه‌دشت

۷-۲- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی (دنباله)

سال و شهرستان	تعداد پمپ				تعداد شعب فروش نفت	جایگاه سوخت- گیری گاز فشرده طبیعی (CNG)
	بنزین سوپر	بنزین	نفت گاز	نفت سفید		
۱۳۸۰.....	۰۰۰	۱۰۸	۱۲۰	۰	۸۲۸	۰۰۰
۱۳۸۵.....	۰۰۰	۱۷۰	۱۱۸	۰	۶۵۳	۰۰۰
۱۳۹۰.....	۰۰۰	۲۲۹	۱۴۰	۰	۸۸۴	۰۰۰
۱۳۹۴.....	۱۷	۲۸۹	۱۵۲	۰	۴۲۶	۴۸
۱۳۹۵.....	۱۷	۲۹۷	۱۵۹	۰	۳۴۴	۵۰
۱۳۹۶.....	۱۸	۳۱۶	۱۷۰	۰	۳۳۹	۵۰
۱۳۹۷.....	۱۸	۳۴۱	۱۶۶	۰	۲۸۷	۵۰
۱۳۹۸.....	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۵۱
ازنا.....	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۴
الیگودرز.....	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۴
بروجرد.....	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۱۱
پلدختر.....	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۲
چگنی.....	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۱
خرم آباد.....	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۱۳
دلفان.....	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۴
دورود.....	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۶
رومشکان.....	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۱
سلسله.....	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۲
کوه‌دشت.....	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۳

مأخذ - شرکت پخش فرآورده های نفتی استان لرستان.

۷-۳- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی

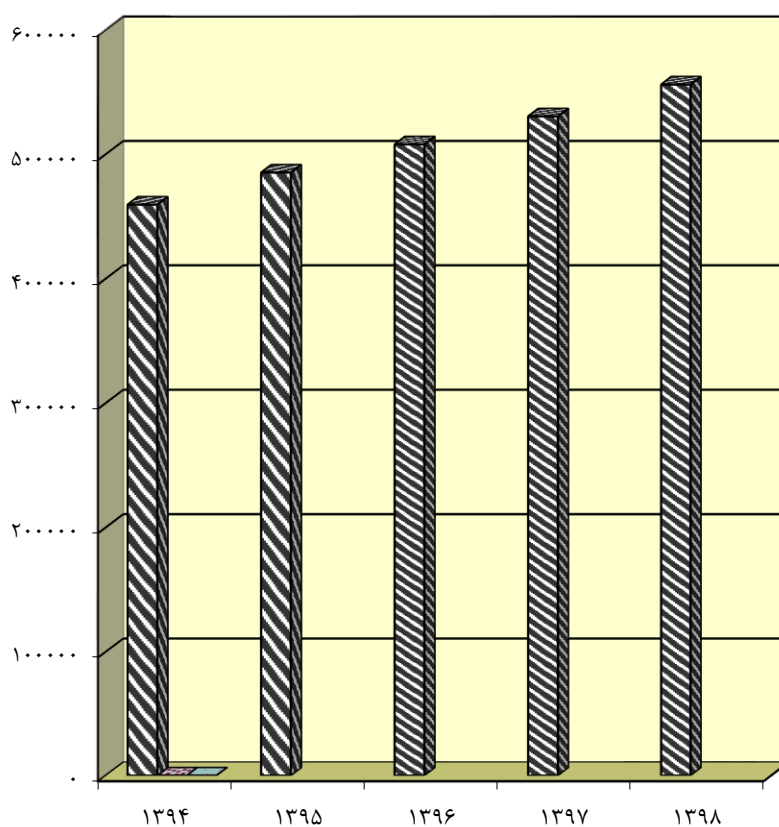
سال و شهرستان	تعداد شهرهای گاز رسانی شده	تعداد روستاهای گاز رسانی شده	تعداد انشعاب	
			جمع	خانگی و تجاری
۱۳۸۰.....	۶	۰	۱۲۹۲۹	۱۲۹۲۹
۱۳۸۵.....	۱۳	۶۴	۱۱۹۸۸۵	۱۱۹۸۸۵
۱۳۹۰.....	۲۰	۲۹۱	۱۶۶۸۵۵	۱۶۶۶۴۲
۱۳۹۴.....	۲۳	۷۵۸	۲۱۵۸۳۱	۲۱۵۱۶۵
۱۳۹۵.....	۲۳	۹۹۲	۲۲۹۳۷۵	۲۲۸۶۵۶
۱۳۹۶.....	۲۳	۱۱۹۴	۲۴۰۶۳۱	۲۳۹۸۳۴
۱۳۹۷.....	۲۴	۱۵۸۳	۲۵۰۸۵۸	۲۴۹۹۷۲
۱۳۹۸.....	۲۴	۱۷۰۹	۲۶۲۳۰۰	۲۶۱۳۴۰
ازنا.....	۲	۸۷	۱۳۸۵۱	۱۳۸۲۰
الیگودرز.....	۱	۱۱۰	۲۱۶۵۵	۲۱۴۵۱
بروجرد.....	۲	۱۶۶	۵۱۳۹۹	۵۱۲۲۸
پلدختر.....	۲	۸۰	۹۴۲۰	۹۳۸۸
چگنی.....	۲	۱۱۳	۴۰۹۶	۴۰۷۹
خرم آباد.....	۴	۴۱۶	۶۹۹۱۹	۶۹۷۳۱
دلفان.....	۲	۲۳۳	۲۲۰۵۴	۲۲۰۱۳
دورود.....	۲	۱۰۱	۲۷۰۹۹	۲۶۹۴۶
رومشکان.....	۱	۳۴	۶۷۵۷	۶۷۳۷
سلسله.....	۲	۲۳۴	۱۱۲۷۴	۱۱۲۴۰
کوهدشت.....	۴	۱۳۵	۲۴۷۷۶	۲۴۷۰۷

۷-۳- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی (دنباله)

مصرف گاز طبیعی (میلیون متر مکعب)	تعداد مصرف کننده				سال و شهرستان
	صنعتی	تجاری	خانگی	جمع	
۲۹۳/۱۹۹	۰	۴۴۳	۲۱۷۴۸	۲۲۱۹۱	۱۳۸۰
۱۰۵۲/۷۸۳	۲۳	۵۲۹۶	۱۹۵۹۴۲	۲۰۱۲۶۱	۱۳۸۵
۱۲۴۴/۱۸۹۷	۲۱۳	۱۲۲۳۶	۳۰۸۱۳۹	۳۲۰۵۸۸	۱۳۹۰
۱۴۴۰/۲۶۶۴	۶۶۶	۱۸۵۱۲	۴۴۰۴۰۹	۴۵۹۵۸۷	۱۳۹۴
۱۴۸۴/۳۱۶۳	۷۱۹	۱۹۹۶۲	۴۶۴۷۰۰	۴۸۵۳۸۱	۱۳۹۵
۱۴۹۷/۵۳۰۱	۷۹۷	۲۱۲۸۵	۴۸۵۹۴۱	۵۰۸۰۲۳	۱۳۹۶
۱۷۶۳/۴۸۰۶	۸۸۶	۲۲۶۲۶	۵۰۷۰۲۴	۵۳۰۵۳۶	۱۳۹۷
۱۹۰۸/۷۳۰۶	۹۶۰	۲۴۳۶۰	۵۳۰۸۳۳	۵۵۶۱۵۳	۱۳۹۸
۸۶/۵۴۲۱	۳۱	۲۲۰۰	۲۶۱۰۳	۲۸۳۳۴	ازنا
۱۶۸/۳۴۲۴	۲۰۴	۲۶۶۰	۳۷۰۷۰	۳۹۹۳۴	الیگودرز
۳۸۰/۸۵۴۳	۱۷۱	۶۹۹۲	۱۱۳۰۵۰	۱۲۰۲۱۳	بروجرد
۷۴/۳۰۴۲	۳۲	۴۱۷	۱۶۹۸۹	۱۷۴۳۸	پلدختر
۲۰/۶۹۸۵	۱۷	۱۴۱	۵۷۱۲	۵۸۷۰	چگنی
۵۱۵/۳۴۷۸	۱۸۸	۵۰۶۵	۱۷۴۰۹۸	۱۷۹۳۵۱	خرم آباد
۱۱۵/۴۳۷۸	۴۱	۱۶۲۳	۳۵۷۵۶	۳۷۴۲۰	دلفان
۳۳۷/۶۲۰۴	۱۵۳	۲۸۳۰	۵۲۸۶۶	۵۵۸۴۹	دورود
۲۷/۷۷۳۲	۲۰	۲۰۵	۹۰۴۸	۹۲۷۳	رومشکان
۷۸/۸۳۳۱	۳۴	۱۱۳۳	۲۱۸۳۴	۲۳۰۰۱	سلسله
۱۰۲/۹۷۶۸	۶۹	۱۰۹۴	۳۸۳۰۷	۳۹۴۷۰	کوهدشت

مأخذ - شرکت گاز استان لرستان.

۷-۲- تعداد مصرف کننده گاز طبیعی در استان

منبع: جدول ۷-۳